

Rahankeräyslain ja päästökompensaatiotoiminnan välistä suhdetta arvioivan lainsäädäntöhankkeen osana tehtävä taustaselvitystyö; työpaja sidosryhmille ja asiantuntijoille

Yhteenveto

Sisäministeriön asettaman lainsäädäntöhankkeen osana toteutettavassa taustaselvitystyössä järjestettiin kolme työpajaa. Työpajat järjesti hankkeen ulkopuolinen asiantuntija Sini Lahdenperä. Kolmas ja viimeinen työpaja järjestettiin 11.6.2020 ja siinä tuotiin yhteen aikaisemmissa työpajoissa esiin tulleita näkemyksiä, keskusteltiin vaihtoehdoista ratkaisumalleista ja pohdittiin vapaaehtoisen päästökompensaation määritelmää. Työpajojen fasilitaattoreina toimivat Sini Lahdenperä, Eero Rämö ja Hanna-Mari Ahonen. Työpajaan osallistui yhteensä 27 henkilöä 24 eri organisaatiosta. Yhteensä 9 henkilöä edusti yritysten näkökulmaa, 11 kansalaisjärjestöjen näkökulmaa ja loput 7 muun muassa kuluttajansuojan, varallisuus oikeuden, varainhankinnan ja päästökauppajärjestelmien erityisosaamista.

Työpajaan osallistuivat seuraavat henkilöt:

1. Ahonen Hanna-Mari, Perspectives Climate Group GmbH
2. Anttonen Karoliina, ympäristöministeriö
3. Anttonen Tarja, Taimiteko (4H yhdistys)
4. Halleen Mikael, Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys Ry
5. Huhta Nora, Plan International Suomi
6. Hämekoski Kari, NEFCO
7. Jokinen Toni, Suomen Punainen Risti
8. Karhukorpi Mikko, Co2Compensate Finland
9. Kinnunen Matti, Istutapuita.fi
10. Kivimäki Iiris, Diakonissalaitos
11. Kallio Samuli, Havulatva Oy
12. Koivusalo Jari, Suomen Golfliitto ry
13. Kunttu Outi, Suomen Golfliitto ry
14. Lahdensuo Sami, Finnair
15. Laininen Jenni, Itä-Suomen yliopisto
16. Leipola Lasse, Finnwatch
17. Ojanen Raija-Leena, WWF Suomi
18. Peltonen Anja, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
19. Pynnönen Simo, Suomen partiolaiset
20. Romppanen Seita, Itä-Suomen yliopisto
21. Saijonmaa Maija, Nordic Offset
22. Salo Milja, Suomen Lähetysseura
23. Siira Olli-Pekka, Suomen Lähetysseura
24. Tikkanen Marianne, PuroEarth
25. Toivonen Matti, Green Carbon Oy
26. Tornikoski Piia, Vastuullinen lahjoittaminen ry
27. Yliheljo Emilie, työ- ja elinkeinoministeriö

Työpajan alussa Sini Lahdenperä esitteli hankkeen aikataulun, päivän teeman ja aikaisempien työpajojen kuulumiset. Ensimmäisessä työpajaosuudessa käytiin ensin yhteisesti läpi viisi vaihtoehtoista ratkaisumallia, jotka oli muodostettu aikaisemmissa työpajoissa ja sidosryhmä- ja asiantuntijahaastattelussa esiin tulleiden tietojen ja näkemysten perusteella. Tämän jälkeen ratkaisumalleista ja niiden toteuttamiskelpoisuudesta

keskusteltiin kolmessa fasilitoidussa pienryhmässä. Toisen työpajaosion alussa esiteltiin luonnos rahankeräyslakiin mahdollisesti lisättävän vapaaehtoisen päästökompensaation määritelmäksi, joka oli muodostettu aikaisemmissa työpajoissa ja sidosryhmä- ja asiantuntijahaastatteluisissa esitettyjen tietojen ja näkemysten pohjalta. Määritelmän sisällöstä keskusteltiin samoissa pienryhmissä. Työpajan lopussa pienryhmien fasilitaattorit vetivät yhteen ensimmäisen ja toisen työpajaosuuden pienryhmissä käydyt keskustelut.

Työpajaosio 1

Ratkaisumallit

Malli	Sisältö
1. Päästökompensaation katsominen kokonaisuudessaan hyväntekeväisyydeksi	Mallissa vapaaehtoinen päästökompensaatio katsottaisiin kokonaisuudessaan vastikkeettomaksi toiminnaksi ja se kuuluisi näin ollen rahankeräyslain sääntelyn piiriin. Yritykset eivät voisi tarjota päästökompensaatiota, sillä yritykset eivät voi saada rahankeräyslupaa
2. Päästökompensaatiotoiminnan rajaaminen pois rahankeräyslain soveltamisalasta + toiminnan määrittely rahankeräyslaissa	Mallissa rahankeräyslaissa määriteltäisiin päästökompensaatiotoiminnan reunaehdot (lisäisyys, todennettavuus jne.) ja tämä toiminta rajattaisiin rahankeräyslain soveltamisalan ulkopuolelle.
3. Kompensaation rajaaminen liiketoimintana pois rahankeräyslaista	Tässä ratkaisumallissa rahankeräyslakiin otettaisiin säännös, jolla vastikkeellinen liiketoiminta rajattaisiin rahankeräyslain ulkopuolelle. Määritelmässä ei otettaisi kantaa päästökompensaatiotoiminnan todennettavuuteen/luotettavuuteen, vaan liiketoiminnan luonne määriteltäisiin yleisemmällä tasolla. Sekä yritykset että kolmannen sektorin toimijat voisivat tarjota päästökompensaatiotoimintaa liiketoimintana. Rahankeräyslaissa säänneltäisiin rahankeräyksen järjestämistä muuhun ilmastotyöhön.
4. Päästökompensaatiotoiminnan erillinen sääntely	Tässä ratkaisumallissa käynnistettäisiin erillinen hanke/selvitys siitä, minkälaista sääntelyä päästökompensaatiotoiminnan laadunvarmistamiseksi tarvitaan. Hankkeen lopputuloksena voisi olla erillinen sääntely toiminnalle tai sääntelyn tuominen jo olemassa olevan sopivan lainsäädännön sisälle (ei rahankeräyslaki) tai suositus itsesääntelyjärjestelmän luomisesta. Hankkeessa voitaisiin tarkastella myös kaksoislaskennan ongelmaa ja rekisterikysymyksiä. Tämä malli voitaisiin yhdistää ratkaisumalliin 3.
5. Yhdistelmämalli	Tässä mallissa yhdistettäisiin mallit 3 ja 4.

Yleistä

Työpajan ensimmäisessä osuudessa käsiteltiin yhteisesti esiteltyjä viittä vaihtoehtoista ratkaisumallia. Osallistajat totesivat olevansa tyytyväisiä siihen, kuinka aiempi keskustelu oli saatu tiivistettyä toteutettavissa oleviksi ratkaisumalliehdotuksiksi ja näin lyhyessä ajassa. Keskustelussa pohdittiin hankkeen sisällön rajausta muun muassa sosiaalisen kompensaation näkökulmasta ja päädyttiin rajaamaan se pois nyt käytävästä keskustelusta. Keskustelua käytiin myös paljon päästökompensaation ja

hyväntekeväisyystoiminnan eroavuuksista ja rajapinnoista sekä vapaaehtoisen päästökompensaation sääntelytarpeista ja toiminnan nykyisistä haasteista myös rahankeräyslakihanketta laajemmasta näkökulmasta.

Yleinen näkemys keskusteluissa vaikutti olevan, että päästökompensaatiokaupan on oltava mahdollista niin järjestöille kuin yrityksille, kunhan toimintaa liittyvät asiat on määritelty laissa tarkasti. Keskustelussa korostui vahva näkemys siitä, että valittavasta ratkaisumallista riippumatta kaikkia alan toimijoita – niin yrityksiä kuin järjestöjä – tulisi säännellä samalla tavalla. Keskustelussa esitettiin kysymys siitä, minkälaiset asiat eriyttävät ja toisaalta yhdistävät järjestöjä ja yrityksiä päästökompensaatiokaupan osalta ja tulevatko nämä toimijat mahdollisesti tekemään yhteistyötä tulevaisuudessa. Osallistujat kiinnittivät erityistä huomiota järjestöjen verokohteluun ja korostivat yhtäläisen verokohtelun merkitystä samaa toimintaa harjoittavien tahojen välillä. Järjestöpuolen verotus nousi monessa kohtaa esille punnittaessa valintaa etenkin ratkaisumallien 2, 3 ja 4 välillä.

Keskustelussa nostettiin esille näkökulma, jonka mukaan kompensaatiokauppa ei ole riittävä toimi hiilinegatiivisuuden saavuttamiseksi, vaan päästöjä olisi kompensoinnin lisäksi vähennettävä. Keskustelussa nostettiin esille myös vapaaehtoisuuden termin ongelmallisuuden ja kyseenalaisti, onko hyväksyttävää, että yritys ulkoistaa oman hiilineutraalisuustavoitteensa asiakkaiden ostettavaksi.

Keskustelussa nostettiin esille asiakaslähtöisyys ja huoli siitä, että kompensaatiotoiminnasta tehdään niin vaikeaa, että ihmiset vetäytyvät siitä. Myös sosiaalisen kompensaation ja muiden kompensaatiomallien mahdollisuutta päästökompensaation hyväksymisen seurauksena pohdittiin, mutta ne rajattiin kuitenkin pois tästä keskustelusta. Vallitsevan lainsäädännöllisen ”pattitilanteen” vuoksi ainakin yksi osallistujista ehdotti nopeita ratkaisuja tilanteen ratkaisemiseksi kuitenkin niin, että mielessä säilytettäisiin koko ajan tarve myös pitkäaikaiselle strategialle. Osallistujat eivät kuitenkaan olleet yksimielisiä tästä, vaan osa korosti pitkäjänteisempien ratkaisujen merkitystä.

Tiivistelmä mallikohtaisesta keskustelusta

Mikään malleista ei saanut yksimielistä kannatusta, mutta mallien 2, 3, 4 ja 5 mukaiset etenemistavat nähtiin kaikki mahdollisina. Eniten kannatusta saivat mallit 2 ja 3 (nähtiin osittain samansisältöisinä) ja malli 5 (rahankeräyslain muuttamisen lisäksi erillinen selvitys). Mikään pienryhmistä ei valinnut mallia 1 (päästökompensaatio kokonaan hyväntekeväisyyttä) parhaaksi vaihtoehdoksi, vaan malli sai kokonaisuudessaan vain muutaman osallistujan kannatuksen kaikista työpajaan osallistuneista. Malli koettiin sekä kansalaisjärjestöjen, asiantuntijoiden että yritysten osalta rajoittavaksi, sillä malli sulkisi yrityssektorin kokonaan pois toiminnan piiristä.

Yhdessä pienryhmässä malli 3 äänestettiin ylivoimaisesti suosituimmaksi malliksi. Malli 2 todettiin puolestaan toisessa pienryhmässä kokonaan toimimattomaksi, koska rahankeräyslaki ei ole oikea paikka kompensaatiotoiminnan sääntelylle. Keskustelusta kävi ilmi, että mallien 2 ja 3 eroavaisuudet eivät käyneet riittävän selvästi ilmi mallien kuvauksesta ja näin ollen eri pienryhmissä näiden kahden mallin sisällöt hahmotettiin joiltakin osin samansisältöisinä. Pienryhmissä käytiinkin runsaasti keskustelua siitä, mitä mallit käytännössä tarkoittaisivat muun muassa kompensaatiotoiminnan määritelmän sisällön suhteen.

Malli 4 (erillinen selvitys) nähtiin selvästi tarpeelliseksi kaikissa pienryhmässä. Mallin katsottiin kuitenkin palvelevan nimenomaan yleisempää keskustelua vapaaehtoisen päästökompensaation sääntelytarpeiden kartoittamiseksi. Siksi tämän mallin toteuttaminen yhdistettiin pienryhmässä lähtökohtaisesti malliin 3, jolla ratkaistaisiin rahankeräyslakiin liittyvät epäselvyydet. Mallia koskevista keskusteluista korostui se, että päästökompensaatiotoiminnan sääntelytarpeita koskevaa yhteistä keskustelua tulee ehdottomasti jatkaa ja tämä keskustelu tulee käydä läpi huolella. Toisaalta katsottiin, että tämä laajempi ja suhteellisen pitkän ajan vaativa keskustelu tulisi käydä ensin ja sen jälkeen vasta tulisi edetä arvioimaan rahankeräyslain

muuttamista. Toisaalta taas tuotiin esiin, että tällä hetkellä vapaaehtoista päästökompensaatiotoimintaa joudutaan harjoittamaan epäselvässä oikeustilassa ja tämä edellyttää suhteellisen ripeitä toimenpiteitä, joten rahankeräyslakiin liittyvät epäselvyydet tulisi hoitaa ensisijassa.

Ottaen huomioon myös edelle mallin 4 osalta selostetusta, ehdottomasti suosituimmaksi malliksi nousi malli 5, jossa vastikkeellinen vapaaehtoinen päästökompensaatiotoiminta rajattaisiin pois rahankeräyslain soveltamisalasta ja sen lisäksi käynnistettäisiin erillinen hanke, jossa selvitetäisiin huolella vapaaehtoisen päästökompensaatiotoiminnan sääntelytarpeet laajemmin. Keskusteluissa korostuivat pohdinnat siitä, miten vapaaehtoinen päästökompensaatio voitaisiin määritellä rahankeräyslaissa ja mitä sisältöjä tarvittaisiin vapaaehtoista päästökompensaatiota koskevaan uuteen lainsäädäntökehikkoon.

Mallikohtainen keskustelu

Malli 1

Pienryhmä 1

Tämä malli ei juurikaan saanut suosiota osallistujien keskuudessa. Malli katsottiin ongelmalliseksi muun muassa kuluttajansuojalain kannalta, joka lähtökohtaisesti soveltuu sellaisten tuotteiden markkinointiin, joiden yhteydessä yritys mainostaa tuotteen hiilijalanjäljen kompensaatiota. Rahankeräyslain soveltamisen kannalta keskeistä on toiminnan vastikkeellisuus, eikä kaikenlaisen kompensaation kategorista määrittelyä hyväntekeväisyydeksi pidetty toimivana.

Pienryhmä 2

Ryhmä oli hyvin yksimielinen siitä, ettei ratkaisumalli 1 olisi rajoittavuutensa vuoksi soveltuva käsiteltävän asian ratkaisemiseksi, minkä vuoksi se rajattiin pian keskustelun ulkopuolelle.

Pienryhmä 3

Tässä ryhmässä vain yksi henkilö kannatti mallia 1. Mallin hyvänä puolena nähtiin se, että se olisi kansalaisjärjestöjen kannalta paras ja se tarkoittaisi lähinnä nykytilan säilyttämistä. Muilta osin mallin osalta kuitenkin todettiin, että tässä mallissa yritykset jäisivät kokonaan ulos päästökompensaatiotoiminnan harjoittamisesta. Mallin mukainen ratkaisu nähtiin erikoisena myös siitä syystä, että muualla maailmassa toiminta ei katsota hyväntekeväisyydeksi, vaan päinvastoin toimintaa on harjoitettu ympäri maailmaa liiketoimintana jo 20 vuotta.

Lisäksi tuotiin esiin, että tämä malli rajoittaisi mahdollisuuksia parantaa ja kehittää toimintaa Suomessa ja paljon jäisi tekemättä ilmastotavoitteiden toteuttamiseksi ja tätä ei pidetty toivottavana kehityskulkuna. Mallia pidettiin askeleena taaksepäin, sillä nykytilassa tulisi nimenomaan tunnistaa uusia askelmerkkejä eteenpäin ja laajentaa ilmastomuutoksen keinovalikoimaa. Mallin mukainen etenemistapa rajaisi Suomen toimintaan kansainvälisiin toimijoihin nähden.

Malli 2

Pienryhmä 1

Tässä ryhmässä mallia 2 ei pidetty toimivana vaihtoehtona. Osallistujien mielestä rahankeräyslaki ei ole oikea paikka määritellä päästökompensaatiotoiminnan edellytyksiä. Mallin mukainen ratkaisu nähtiin erikoisena myös siinä mielessä, ettei rahankeräyslaissa ole muutoinkaan määritelty mitään yksittäistä toimintaa.

Pienryhmä 2

Tässä ryhmässä malli sai 3 ääntä (ja yhden lisä-äänen, jos mallia käytettäisiin eräänlaisena pikaratkaisuna). Mallin osalta jotkut osallistujista pohtivat mihin pyrittäisiin sillä, että kompensatiotoiminta rajattaisiin ulos rahankeräyslaista, mutta kuitenkin määriteltäisiin siellä. Jotkut kuitenkin pitivät tällaista ratkaisua hyvänä, jotta tehdään ymmärrettäväksi se, mitä asioita on jätetty lain ulkopuolelle ja mitä ei.

Pienryhmä 3

Tässä ryhmässä kukaan ei kannattanut mallia sellaisenaan parhaana vaihtoehtona, mutta se nähtiin kuitenkin jossain muodossaan mahdollisena toissijaisena ratkaisuna. Mallin osalta käydyssä keskustelussa nousi esiin muun muassa se, että toiminnan reunaehdoista koskevan sääntelytarpeen selvittäminen tulisi tehdä huolella ja se voi viedä aikaa. Toisaalta nykytila koetaan hankalaksi ja osa toimijoista kaipasi ratkaisuja pikaisesti (ainakin rahankeräyslaki).

Mallin osalta todettiin, että sillä saataisiin ratkaistua nykyisiä ongelmia, mutta toiminnan määrittely rahankeräyslaissa nähtiin outona. Lisäksi malli nähtiin hankalana hyväntekeväisyyden ja liiketoiminnan rajanvedon näkökulmasta, sillä se jättäisi oikeustilan avoimeksi.

Malli nähtiin tapana tehdä nopea ratkaisu vallitsevaan epäselvään oikeustilaan. Toisaalta esitettiin kysymys, että tarvitaanko tässä tilanteessa väliaikaratkaisua, vai voisiko malli 5 olla joka tapauksessa paras tapa edetä. Tässä tuotiin esiin, että jos päästökompensaation sääntelyä koskeva selvitys tehdään kunnolla, niin siihen menee aikaa, mutta on tunnistettu, että jotkut toimijat tarvitsevat nopeaa toimintaa epäselvän tilanteen ratkaisemiseksi. Hyvän lainsäädännön tekeminen päästökompensaatiotoiminnan laadunvarmistamisesta ja rekistereistä saattaa kestää, mutta nykytila on hankala.

Lisäksi tuotiin esiin, että tämä malli jättää auki sen, mitä ratkaisu tarkoittaisi käytännössä yhdistysten näkökulmasta. Jos kaikki kompensatiotoiminta katsottaisiin liiketoiminnaksi, niin miten se vaikuttaisi yleishyödyllisten yhdistysten verokohteluun, jos päästökompensaatiota tulisi tehdä liiketoimintana. Tässäkin yhteydessä korostettiin sitä, että on tärkeää että kentällä on erilaisia toimijoita, mutta kuluttajan kannalta on tärkeää, että kuluttaja tietää mistä toiminnasta on kyse ja mitä siitä saa.

Malli 3

Pienryhmä 1

Ratkaisumalli 3 herätti runsaasti keskustelua osallistujien keskuudessa ja joitain huoliakin. Mallin katsottiin noudattavan nykytilaa siinä, että liiketoiminta jätetään rahankeräyslain ulkopuolelle. Osallistajat pohtivat kuitenkin, mikä lopulta erottaa päästökompensaation muusta hyväntekeväisyydestä sillä tavalla, että kompensatiotoiminta voitaisiin katsoa vastikkeelliseksi liiketoiminnaksi, ja millainen vaikutus yhdentyypistä toimintaa koskevalla poikkeuksella olisi kolmannen sektorin toiminnalle. Päästökompensaatiota verrattiin esimerkiksi lahjoitukseen, jonka avulla hankitaan rokotus jollekin toiselle henkilölle ja jota voisi myös tietystä kantilta kenties pitää vastikkeellisena terveyspalvelujen ostona toiselle. Hyväntekeväisyysjärjestöille päästökompensaation erottaminen muusta työstä erilliseksi liiketoiminnaksi saattaisi aiheuttaa järjestön hallinnolle vaikeita rajanvetoja ja merkittävää lisätyötä, mikä voi olla haastavaa etenkin pienemmille järjestöille. Liiketoimintaan liittyy omanlaisia kysymyksiä koskien muun muassa verotusta tai rikosoikeudellista vastuuta ja järjestön tulee olla tarkkana, etteivät esimerkiksi ilmastotyöhön kerätyt varat kuluisi lopulta liiketoimintaan kohdistuvaan verotukseen.

Pienryhmä 2

Malli sai seitsemän ääntä ja näin ollen tämä ratkaisumalli sai ryhmässä selkeästi eniten kannatusta. Ryhmässä tuotiin esiin, että jos toimintaa kutsutaan kompensatioksi ja se täyttää tietyt tunnusmerkit, toiminta tulisikin nähdä liiketoimintana, joka on rahankeräyslain ulkopuolella. Määritelmän luominen

nähtiin tärkeäksi, ettei määritelmä rajaa turhaan tiettyjä hankkeita toiminnan ulkopuolelle. Kaiken kaikkiaan kompensatiotoiminnan mahdollistaminen nähtiin tärkeäksi, kunhan toiminnalle on tietyt reunaehdot. Keskustelussa nostettiin esiin myös kysymys siitä, voiko järjestö liiketoiminnaksi luettavan kompensatiotoiminnan lisäksi ja siitä huolimatta edelleen kerätä myös vastikkeettomia lahjoituksia ilmastotyöhön, joka ei ole kompensatiotoimintaa? Tällaisen mahdollisuuden toteutumista pidettiin tärkeänä. Osallistajat olivat myös yhtä mieltä siitä, että mikäli yritys myy palvelua, sen sääntelyn pitää olla rahankeräyslain ulkopuolella. Järjestöille mahdollisesti aiheutuva alv-velvollisuus nähtiin kuitenkin osittain ongelmallisena, sillä vastikkeettomaan rahankeräykseen yhdistettynä se edellyttää järjestöiltä hallinnollisesti raskasta ”kaksilla raiteilla olemista”.

Pienryhmä 3

Tässä ryhmässä mallia kannatettiin toteutettavaksi mallin 4 kanssa.

Malli 4

Pienryhmä 1

Ratkaisumallia 4 pidettiin osallistujien keskuudessa laajalti kannatettavana. Yhteisten standardien määrittelyä sekä valvonnan järjestämistä pidettiin osallistujien keskuudessa perusteltuna, sillä alalla vallitsee tällä hetkellä monenlaisia malleja ja käytäntöjä. Myös itsesääntelyä ja siihen liittyvää raportointivelvollisuutta ehdotettiin.

Pienryhmä 2

Tässä ryhmässä malli sai joitakin ääniä. Keskustelussa lisäisyyden ja todennettavuuden termien määrittelyä Suomen laissa kyseenalaistettiin, vaikka samaan aikaan todettiin jonkinlaisen laatustandardin olevan välttämätön päästökompensaatiotoimintaa määriteltäessä. Lisäisyyden varmistamiseksi ja kaksoislaskennan estämiseksi keskustelussa tuotiin esille mahdollisuus maakohtaisten rekistereiden perustamiseksi. Rekistereiden avulla varmistettaisiin, että esimerkiksi yksityisten henkilöiden ostamat päästökompensatiot ovat jotakin sellaista, joka lasketaan valtion ilmastotavoitteiden päälle ja ehkäisemään tilanteet, joissa kansalaiset omalla toiminnallaan täyttävät valtiolle asetettuja ilmastovelvollisuuksia. Ellei muuta sovita ja elleivät kompensatiotoimet ole inventaarion ulkopuolella, ne lasketaan Suomen inventaarion piiriin.

Keskustelussa nostettiin useaan kertaan esille erilaiset – mahdollisesti Suomen sisäiset – sertifikaatit ja niiden hyödyntäminen päästökompensaatiokaupassa. Yleinen näkemys vaikutti kuitenkin olevan, että käydyin työpajakeskustelun tarkoituksena on hahmotella pääperiaatteita sekä saavuttaa yhteisymmärrys ja sertifikaateilla voitaisiin myöhemmin mennä lainsäädäntöä syvemmälle yksityiskohtiin. Olemassa olevia sertifikaatteja ei nähty täydellisinä esimerkiksi kestävän kehityksen ja luonnon monimuotoisuuden huomioimisen näkökulmasta. Toisaalta sertifioinnin katsottiin olevan tietynlainen minimi, jonka päälle voisi asettaa lisävaatimuksia ja joka omalta osaltaan yhtenäistäisi päästökompensaatiotoimintaa.

Keskustelussa tuotiin esille myös kritiikkiä siitä, ettei kompensatiokeskustelu jäsenny riittävästi osaksi ilmastopolitiikkaa ja että keskustelu lähtee tällä hetkellä väärästä päästä, sillä kompensatio on isossa kuvassa päästöjen vähentämiseen liittyvän keskustelun loppuvaihe. Edellä mainitun kritiikin lisäksi arvioitiin, että vapaaehtoiset ja viralliset markkinat menevät keskustelussa sekaisin. Keskustelussa nostettiin useaan kertaan esille kompensatiotoiminnan määrittelyn tärkeys koko sääntelyhankkeen taustalla: on tärkeää tietää mitä itse asiassa säännellään. Kompensaatiotoimintaa ja sen mahdollistamista pidetään tärkeänä, mutta se koetaan samalla ongelmalliseksi puuttuvan sääntelyn takia.

Pienryhmä 3

Tässä ryhmässä kukaan ei kannattanut mallin 4 toteuttamista sellaisenaan, vaan se yhdistettiin aina malliin 3. Päästökompensaatiota koskevan erillisen sääntelyn osalta käytiin kuitenkin keskustelua tämän mallin alla. Keskustelussa pohdittiin muun muassa sertifiointin merkitystä päästökompensaation laadunvarmistamisen edellytyksenä. Keskustelussa nostettiin esiin muun muassa se, miten esim. lisäisyttä mitattaisiin ja voisiko sertifiointi olla siinä apukeinona. Toisaalta tuotiin esiin, että sertifiointijärjestelmiä on tällä hetkellä useampia. Eli jos laissa lukisi, että toiminnan tulee olla sertifioitu, niin se ei ehkä olisi riittävä ratkaisu. Ehkä 10 vuoden päästä ollaan tilanteessa, jossa toiminnalle on kehittynyt vakiintuneet sertifikaatit, mutta nyt tulee vielä paljon uusia hanketyyppejä, eikä tällaista toimintaa tulisi etukäteen rajata lain ulkopuolelle. Tämä näkemys sai kannatusta ja tässä yhteydessä todettiin, että edellytys sertifiointista tuo mukanaan uusia kysymyksiä. Mahdollista voisikin olla sitoa toiminta olemassa oleviin sertifikaatteihin tai viranomaisen todentamaan toimintaan. Ryhmässä oltiin samanmielisiä siitä, että sertifiointin määrittäminen ei ole yksinkertainen tehtävä, jotta mahdollistettaisiin kehittyvä toiminta, mutta annettaisiin sertifiointille kuitenkin jokin konkreettinen sisältö.

Lisäksi keskusteltiin mahdollisesta vapaaehtoista päästökauppaa valvovasta viranomaisesta. Todettiin, että myös hyväntekeväisyyspuolella käydään keskustelua sertifiointista, mutta Poliisihallitus valvoo viranomaisen roolissa toimintaa. Päästökompensaation osalta todettiin, että viranomaisen tulisi olla sellainen, joka muutenkin ymmärtää päästökauppaa, kuten ympäristöministeriö tai työ- ja elinkeinoministeriö. Toisaalta nostettiin esiin ajatus, että nämä viranomaiset eivät välttämättä olisi soveltuvia tällaiseen valvontatehtävään. YM ja TEM, mutta en tiedä miten käytännössä heidät pystytään määräämään tämmöiseen työhön. Myös energiavirasto nostettiin esiin mahdollisena sopivana viranomaisena. Samassa yhteydessä nostettiin esiin, että myös muissa maissa pohditaan päästökompensaatiotoiminnan sääntelytarpeita, laadunvalvontaa ja kuluttajansuojanäkökulmaa (mutta ei rahankeräyslakinäkökulmaa).

Lisäksi tuotiin esiin toteuttamisvaihtoehtona se, että kansainväliset hankkeet sidottaisiin niistä saataviin yksiköihin ja kansallisten hankkeiden osalta viranomaisen todentaisi/varmistaisi toiminnan laadun. Keskustelussa tuotiin esiin myös itsesääntelyn näkökulma ja katsottiin, että toiminnassa pitäisi joka tapauksessa kannustaa myös itsesääntelyyn. Lisäksi todettiin, että maailma on täynnä erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja päästökompensaatiotoiminnan toimivaan sääntelyyn ja niitä kannattaa hyödyntää jatkotyössä (mm. Ruotsin kuluttajaviranomaisen selvitys, Perun kansallinen vapaaehtoinen kompensaatiojärjestelmä).

Malli 5

Pienryhmä 1

Mallien 3 ja 4 yhdistämistä pidettiin hyvänä ratkaisuna. Ryhmässä esitettiin kuitenkin, että paras etenemisjärjestys olisi ensin käydä läpi 4 mallin mukainen selvitysprosessi ja vasta tämän jälkeen pohtia sitä, kuinka rahankeräyslaissa tulisi suhtautua päästökompensaatioon.

Pienryhmä 2

Tässä ryhmässä malli 5 sai vain yhden äänen.

Pienryhmä 3

Tässä ryhmässä malli 5 lähestulkoon yksimielisesti suosituin malli. Sen osalta todettiin, että mallissa päästökompensaatiotoiminta katsottaisiin vastikkeelliseksi liiketoiminnaksi, mutta siinä varmistettaisiin kompensaatioiden laatu. Lisäksi todettiin, että tässä mallissa vastataan siihen tarpeeseen, jonka malli 3

jättää jälkeensä, eli tässä mallissa huomioitaisiin vielä tarve vapaaehtoisen päästökompensaation omalle sääntelylle sen lisäksi, että ratkaistaisiin rahankeräyslain soveltamista koskeva ongelma.

Lisäksi tuotiin esiin, että tässä mallissa hyvää on se, että se ei sulje pois ketään toiminnan piiristä, vaan toimintaa voisivat harjoittaa sekä kansalaisjärjestöt että yritykset. Keskustelussa korostettiin erillisen sääntelyn tärkeyttä ja tarvetta yhteisille pelisäännöille. Myös kuluttajan kannalta olisi tärkeää, että nyt vallitseva hajanainen kenttä saataisiin yhtenäisten linjausten piiriin.

Keskustelussa korostettiin, että vapaaehtoiselle päästökompensaatiolle tarvittaisiin nimenmaan oma lainsäädäntönsä, eli sääntelyä ei tulisi sisällyttää rahankeräyslakiin.

Toisaalta tuotiin esiin, että myös tähän malliin sisältyy haasteita. Malli käynnistäisi uudenlaisen työn, jossa nousee uudenlaisia konteksteja huomiotavaksi. Haasteeksi nousisi, miten tämä mallin kautta asetettaisiin toiminnalle reunaehdot siten, että malli pysyy myös tulevaisuuteen katsoen läpinäkyvänä ja koherenttina toimijoille.

Vastikkeellisuudesta

Tässä keskustelussa pohdittiin mallin kolme osalta sitä, miten vastikkeellisuus määriteltäisiin. Sidottaisiinko vastikkeellisuus esimerkiksi päästöyksikköön.

Työpajaosio 2: Määritelmä

Tiivistelmä

Toisessa työpajaosiossa käytiin läpi määritelmäluonnos, joka toteutuisi mallin 3 ja mallin 5 mukaisessa ratkaisussa. Määritelmäluonnoksen läpikäyminen selkeytti kaikille pienryhmille mallin 3 sisältöä ja selkeytti osallistujille miten malli 2 ja 3 eroaisivat toisistaan. Keskustelua määritelmän sisällöstä käytiin runsaasti ja keskustelussa nousi esiin paljon asioita, joiden pohjalta määritelmää tullaan vielä kehittämään edelleen.

Keskustelussa tuotiin muun muassa esiin, että kompensatiotermin on ympäristöoikeudessa katsottu tarkoittavan jonkun aina tietyn aiheutetun vahingon korvaamista. Näin ollen voisi olla perusteltua, että määritelmässä kompensaaation kytkettäisiin aiheutettuun päästöön. Tämä edellyttäisi kuitenkin aiheutetun päästön sekä kompensatiotoimen mittaamista taikka todentamista jollain tapaa. Keskustelussa pohdittiin myös sitä, tulisiko päästöjen ylikompensoimisen olla mahdollista. Lisäksi pidettiin tärkeänä, että mahdollisen uuden sääntelyn tulisi soveltua myös tulevaisuuden innovaatioihin, eikä ainakaan jarrutaa niitä.

Keskustelussa pohdittiin rajanvetoa sen suhteen, mikä on riittävän tarkkarajainen määritelmä vapaaehtoiselle päästökompensaatiolle niin, että kompensatiotoiminta erottuisi selkeästi yleisestä ilmastotyöstä, ja olisi kuitenkin samalla mahdollisimman yleispätevä toiminnan määritelmä, joka mahdollistaisi päästökompensaatiotoiminnan monissa eri muodoissaan harjoitettavaksi liiketoimintana. Lisäksi pohdittiin sitä, mikä merkitys on päästön ja kompensaaation ajallisella sijoittumisella ja käytiin keskustelua termin ”mitattu” tarkemmasta merkityksestä ja sen soveltuvuudesta määritelmään. Lisäksi keskustelua käytiin päästölaskelman tekemisen edellytyksistä ja siitä kuinka tämän tulisi näkyä määritelmässä.

Keskustelu eri pienryhmissä

Pienryhmä 1

Kompensaation määritelmää koskien ryhmässä tuotiin esiin, että kompensaation on ympäristöoikeudessa katsottu tarkoittavan jonkun tietyn aiheutetun vahingon korvaamista. Siten perusteltuna pidettiin sellaista määritelmää, joka kytkisi kompensaation aiheutettuun päästöön. Tämä toisaalta edellyttää aiheutetun päästön sekä kompensaatiotoimen mittaamista taikka todentamista jollain tapaa. Pohdittiin, miten alalle voitaisiin luoda yhtenäinen ja luotettava tapa mitata päästöjä ja esitettiin huolta siitä, että vastuu päästökompensaatiota koskevien väitteiden totuudenperäisyyden selvittämisestä jäisi kuluttajalle. Jälleen ryhmässä nostettiin esiin, kuinka ihanteellista olisi ensin käydä laajempaa keskustelua ratkaisumallin 4 mukaisessa selvityksessä muun muassa päästöjen todentamista koskien ja vasta sen jälkeen luoda määritelmiä. Osallistujat ehdottivatkin, että rahankeräyslakiin keksittäisiin jokin yksinkertainen ja väliaikainen ratkaisu siksi, kunnes selvitys aiheesta on käyty.

Päästöjen ja kompensaation yhteneväsyyteen liittyen osallistujat pohtivat myös sitä, mitä päästöjen ns. ylikompensoiminen merkitsisi. Jotkut katsoivat, että tällaisen ylikompensaation tulisi olla mahdollista. Rajanveto kompensaation ja muun ilmastotyön, esimerkiksi kehitystyön yhteydessä toteutettujen metsityshankkeiden välillä on kuitenkin hankalaa. Toisaalta pohdittiin myös *kompensatio*-termin käyttämättä jättämistä, mutta tässäkin ratkaisussa rajanveto-ongelma säilyisi.

Keskustelua heräsi myös termistä ”mitattu”. Sanaa pidettiin ongelmallisena, koska kaikkia päästöjä ja kompensaatioita ei pystytä yksittäin mittaamaan. Päästöjä arvioidaan ennemminkin tieteellisten laskenta-arvojen perusteella. Kohtaa esitettiin korjattavan esimerkiksi muodolla ”mitattu tai muulla tavalla todennettu”.

Ryhmässä huomautettiin, että tuleviin tapahtumiin liittyä aina epävarmuutta, ja siksi niitä koskevien päästöjen mittaaminen voi olla vaikeaa. Muutoin kysymys siitä, voisiko kompensatio kohdistua tuleviin tapahtumiin, ei aiheuttanut laajempaa keskustelua.

Kuluttajansuojalain näkökulmasta päästökompensaation mainostaminen myynnin edistämiseksi on katsottava markkinointiväittämäksi, mikäli kompensatio on yhteydessä tiettyyn kuluttajajyödykkeeseen. Jos päästökompensaatiota sen sijaan myydään kuluttajajyödykkeestä erillään, kuluttajansuojalainsäädännössä ei ole selvää tulkintaa asiasta. Ruotsissa on parhaillaan käynnissä aihetta käsittelevä selvitys, josta toivotaan tulkinta-apua tähän ongelmaan.

Ryhmässä pohdittiin myös, kuinka määritelmä olisi mahdollista tehdä samaan aikaan sopivan tiukaksi ja yksiselitteiseksi, mutta toisaalta tarpeeksi joustavaksi, jotta siitä ei muodostuisi estettä tosiasiasa vaikuttavalle ilmastotyölle. Huomautettiin, että ala kehittyy koko ajan, ja mahdollisen uuden sääntelyn tulisi soveltua myös tulevaisuuden innovaatioihin, eikä ainakaan jarruttaa niitä.

Pienryhmä 2

Ryhmän jäsenet esittivät joitakin huomioita ja myös konkreettisia parannusehdotuksia luonnostellun määritelmän pohjalta. Sanamuoto *jo toteutuneella* herätti keskustelua ja ainakin yksi osallistujista esitti, ettei joko jo toteutuneisiin ja myöhemmin toteutuviin toimiin ole asian kannalta relevanttia. Kaksi muuta osallistujaa esittivät puolestaan päinvastaisen näkemyksen, jonka mukaan tulevaisuuden optioiden myynti olisi ongelmallista. Keskustelussa esitettiin mahdollisuutta täydentää määritelmää niin, että sen alkuosa olisi muodossa *tuote tai palvelu* ja listattuihin toimenpiteisiin lisättäisiin *hiilivaraston säilyttäminen*. Toinen osallistuja huomautti, että hiilivaraston säilyttäminen on itseasiassa kasvihuonepäästön estämistä eli esillä oleva hahmoteltu määritelmä pitää sen jo sisällään. Asian ilmaisua pidettiin osittain monimutkaisena ja esitettiin, että termit tulisi avata hyvin tarkasti, jotta ei aiheutuisi epäselvyyksiä siitä mitä mihinkin termiin käytännössä liittyy. Osallistujien mielestä määritelmää tulisi myös jäsentää nykyistä konkreettisemmaksi. Keskustelussa tuotiin esille, että kompensaatioon liittyy kaksi päästöä: sekä ostajan päästö, jota nollataan, että estetty tai vähennetty päästö, jota krediitti edustaa; ja esitettiin, että määritelmässä keskitytään

ilmeisesti nimenomaan tähän jälkimmäiseen päästöön. Määritelmän tarkastelua tuotteen myynnin yhteyteen kytkemisen näkökulmasta pidettiin tunnusmerkin osalta keskeisenä.

Eräs osallistuja totesi, että hahmotelmassa on paljon hyvää ja huomioi, että se perustuu vahvasti kompensointiin jättäen ulkopuolelle mahdollisuuden myydä krediittejä, joilla on tarkoitus saavuttaa hiilen negatiivisuus aiheutuneiden päästöjen kompensoinnin sijaan. Keskustelussa nostettiin esille myös kysymys siitä, voiko hiilivaraston säilyttäminen olla kompensatiota vai ei. Tilannetta, jossa yritys ostaa krediittejä kompensoidakseen omaa toimintaa pidettiin hyvänä ja liiketoimintamallien mukaisena. Ongelmallisena nähtiin puolestaan sellainen tilanne, jossa valinta ulkoistetaan kuluttajalle. Jälkimmäistä mallia todettiin kuitenkin hyödynnetyn jo pitkään muun muassa sähköä myytäessä tai tarjottaessa mahdollisuutta ostaa tilatulle tuotteelle kalliimpi kuljetus, jolloin kuljetusyritys tankkaa ajoneuvoonsa biodieseliä. Esitetyn mukaisessa esimerkissä ratkaisevana pidettiin kuitenkin sitä, tankataanko biodieseliä sitä kuljetusta varten, jossa kalliimman kuljetuksen maksaneen henkilön paketti kulkee vai jotakin seuraavaa kuljetusta varten.

Keskustelussa esitettiin ajatus siitä, lasketaanko palveluksi ja kompensatioksi tilanne, jossa henkilö ostaa EU:n päästöoikeuksia ja mitätöi ne saman tien ja miten tällainen toiminta istuu keskustelun kohteena olevaan määritelmään? Entä onko kyse palvelusta vai kuitenkin tuotteesta silloin, jos kuluttaja kompensoi päästöt kahdessa minuutissa YK:n sivuilla niin, että on olemassa tietty määritelty yksikkö, jolla on myös tietty yksikköhinta? Keskustelussa todettiin, että mikäli tilanteessa on olemassa välittäjä, joka tuottaa tällaisen palvelun, säännellään tällaista palvelua. Jos päästöt kompensoidaan heti, toiminta on rahankeräyslain ulkopuolella, mutta jos kyse on lahjoittamisesta, se on rahankeräyslain piirissä. Myös toteutuneen hiilikrediitin myynnin katsottiin olevan rahankeräyslain ulkopuolella. Mikäli määritellään poissulkevasti minkälainen päästökrediitti on rahankeräyslain ulkopuolella, vaaditaan lisäksi myös ratkaisumallin 4 hyödyntämistä.

Keskustelussa esitettiin, että asian tarkemman määrittelyn ja vapaaehtoisuuden määritelmän avulla ulkopuolelle jäisi paljon sellaisia asioita, joita on jo omalla tahollaan säännelty. Osallistajat painottivat vielä lopuksi sitä, että pitää varmistua siitä, ettei asiakas oleta ostavansa päästökompensaation kautta jotakin lisää Suomen ilmastotavoitteiden lisäksi, mikäli nämä ostot näkyvätkin Suomen tilinpanossa. Erillisessä rekisterissä näkyisivät ostajalle myydyt yksiköt, jotka sitten vähennettäisiin kokonaisuutena Suomen tilinpanosta. Kansainvälisen kaupan osalta myyvällä maalla tulisi olla käytössään samanlainen järjestelmä.

Pienryhmä 3

Keskustelussa haettiin jatkuvasti oikeaa rajanvetoa sen suhteen, mikä on riittävän tarkkarajainen määritelmä vapaaehtoiselle päästökompensatiolle niin, että kompensatiotoiminta erottuisi selkeästi yleisestä ilmastotyöstä, ja olisi kuitenkin samalla mahdollisimman yleispätevä toiminnan määritelmä, joka mahdollistaisi päästökompensatiotoiminnan monissa eri muodoissaan harjoitettavaksi liiketoimintana.

Keskustelussa tuotiin esiin, että päästökompensaation tulee olla tarkkaan määriteltyä varsinkin jos se katsotaan vastikkeelliseksi. Tämä on erityisen tärkeää, jotta kuluttaja ymmärtää mitä hän ostaessaan saa. Keskustelussa nostettiin myös näkökulma siitä, että on tarkasteltava mistä toiminnan vastikkeellisuus oikeastaan muodostuu ja tuleeko esimerkiksi päästön ja hiilidioksidihyödyn olla keskenään samansuuruiset.

Toteutunut vai toteutumassa

Esitellyssä määritelmässä pidettiin ongelmallisena muun muassa sitä, että termi ”jo toteutunut” saattaa rajoittaa tiettyjä toimintoja tai toteutustapaa. Lisäksi keskustelussa pohdittiin sitä, mikä merkitys on päästön ja kompensatiion ajallisella sijoittumisella. Kun itse päästö on jo syntynyt ja se kompensoidaan esimerkiksi istuttamalla puu, niin päästö lämmittää ilmaa vielä 30 vuotta eteenpäin. Kompensaation ajallisesta ulottuvuudesta todettiin lisäksi, että kun päästöä lähdetään kompensoimaan, niin edellytyksenä

ei tulisi olla jo tapahtunut hiilidioksidihyöty, vaan sen sijaan pitäisi määritellä esimerkiksi aika, jonka puitteissa hiilidioksidin sitoutumisen pitää tapahtua.

Tässä yhteydessä tuotiin esiin, että kansainvälisissä standardeissa otetaan huomioon tämä ajallinen näkökulma siten, että järjestelmässä käytetään nimenomaan jo toteutuneita hiilidioksidihyötyjä, ja silloin ostajalle voidaan myydä hiilineutraalia tuotetta/palvelua.

Lisäksi nostettiin esiin, että jos nyt ollaan hahmottelemassa vapaaehtoisen päästökompensaation määritelmää, niin onko kompensointi ylipäänsä määritelmänä selvä? Lisäksi pohdittiin "jo toteutuneen" ja "estämisen" suhde ja esitettiin kysymys siitä, tarkoittaako se esimerkiksi kompensoinnin kytkemistä jonkun tuotteen myynnin yhteyteen vai mitä sillä tarkoitetaan?

Mitattu, laskettu, arvioitu

Samoin luonnoksessa ollut termi "mitattu" nähtiin mahdollisesti mahdottomana toteuttaa käytännössä. Ehdotettiin, että "mitatun" sijasta perustellumpaa olisi käyttää sanoja "arvioitu" tai "laskettu", jotka kuvastavat paremmin käytäntöä. Toisaalta kompensoitotapahtumaan liitettiin voimakkaasti myös ajatus kompensoinnin mitattavuudesta. Pitkälti yhtä mieltä tunnuttiin olevan siitä, että kyse ei ole kompensoitotapahtumasta, jos ei puhuta määrien/mitallisuuden elementti puuttuu. Tässä todettiin, että termillä "tietty" viitataan nimenomaan mitattavuuteen, mutta sen vaihtoehtona voitaisiin pohtia myös parempiakin ilmaisuja.

Hiilidioksidihyödyn määrittelyn osalta mietittiin toteutuneen ja mitatun yhteyteen merkitä vaikka suluissa co2 ekvivalenttia, joka tarkentaisi sanojen merkitystä.

Päästön rooli kompensoitotapahtumassa

Keskustelua käytiin ensinnäkin päästön roolista kompensoitotapahtumassa. Keskustelussa pohdittiin erityisesti sanan "tietty" merkitystä määritelmässä. Sen suhteen nostettiin muun muassa kysymys siitä, mihin sana lopulta viittaa ja katsottiin, että tämäkin termi vaatisi vielä lisämäärittelyä, jotta sen tarkka merkitys avautuisi. Yksimielisyys syntyi siitä, että lainsäädännön pitäisi mahdollistaa päästöjen kompensoiminen yleisemminkin (vrt. "tietty" päästö). Jos esimerkiksi jälkikäteen haluaa kompensoida elinaikanaan aiheuttamiaan päästöjä, niin tämä tulisi olla mahdollista. Tässä yhteydessä pohdittiin, että voisiko määritelmää muokata siihen suuntaan, että puhuttaisiin esimerkiksi palvelusta, jolla kasvihuonekaasujen päästöjä kompensoidaan, eli jätettäisiin "tietty" pois määritelmästä.

Päästölaskelman tekemisestä

Tähän liittyen tuotiin esiin, että kun tällä hetkellä kompensoidaan päästöjä, niin käytäntönä tietyissä yrityksissä on, että päästölaskelma on tehty kansainvälisen standardin mukaisesti. Eli myös päästölaskelmien harmonisoimiseksi on työkaluja. Näin ollen on hyvä, että laskelma on standardien mukainen, jos yritys myy hiilineutraalia tuotetta. Lisäksi tuotiin esiin, että osa kompensoitopalveluista tarjoaa myös päästölaskennan toteuttamisen. Tässä yhteydessä pohdittiin, tulisiko laissa ottaa kantaa päästön laskemismenetelmään. Lisäksi todettiin, että tämä saattaisi olla hanka edellytys tavallisen kuluttajan näkökulmasta, että miten kuluttaja voisi laskea oikean vähennettävän tonnimäärän jollekin aiheuttamalleen päästölle.

Toisaalta keskustelussa nostettiin esiin, että rahankeräyslaki on yleisluontoinen laki ja näin ollen ei olekaan kannatettavaa, että jokainen sen ulkopuolelle jätettävä palvelua yksilöidään rahankeräyslaissa. Määritelmän muotoilua lähestyttiin myös rahankeräyslain hengestä katsottuna. Tässä yhteydessä todettiin, että lähtökohtaisesti rahankeräyksellä haetaan ilmoituksen- tai luvanvaraisesti vastikkeettomia lahjoituksia, niin että sillä tullaan tekemään jotakin hyvää, josta sitten valvovalle viranomaiselle ilmoitetaan, miten varat

on käytetty. Järjestö ei näin ollen pyydä lahjoituksia jo tapahtuneeseen toimintaan. Eli keskusteltavana olevassa muotoilussa erityisesti kirjaus "jo toteutuneesta" erottaisi toiminnan rahankeräyksistä. Samoin määritelmän viimeinen lause viittaa nimenomaan tuotteen tai palvelun myyntiin.

Keskustelussa tuotiin esiin, että olemassa on kolmentyyppisiä yksiköitä, joista päästövähennys on yleisin kompensatiotyyppi. Estäminen on puolestaan erityinen hanketyyppi, joka liittyy metsäkadon estämiseen, eli tässä on kyse metsän suojelemisesta niin, että sitä ei hakata pois. Tähän liittyy haaste pysyvyydestä. Päästövähennyksissä ei ole puolestaan pysyvyyshaastetta. Hiilimarkkinoilla ja kansainvälisissä standardeissa on jo 20 vuoden ajan ollut vaatimuksena se, että kompensaaion tulee olla jo toteutunut. Yksikkö myönnetään vasta kun on todistettu, että on saatu aikaiseksi jotain. Kyse ei siis ole lupauksesta tulevasta, vaan todistus jo tapahtuneesta. Tässä rajataan myös pois ne asiat, jotka toteutuisivat joka tapauksessa. Terminologiasta todettiin vielä, että tässä voidaan puhua joko "monitored" tai "measured", eli arvioitu tai mitattu.

Tärkeänä pidettiin, että mahdollista olisi kompensoida minkä määrän päästöjä tahansa, mutta kun myydään hiilineutraalia tuotetta, niin siinä pitäisi olla tarkat edellytykset milloin tällaisen väitteen voi esittää. Tämän laskennan tulisi perustua kansainvälisiin standardeihin. Tämä keskustelu liitettiin enemmänkin tuotemyyntisääntelyyn ja tämä keskustelu liitettiin nimenomaan mallin 4 alla käytävään keskusteluun. Yleisesti todettiin lisäksi, että kompensaaion myymisen tulisi olla mahdollista myös muissa tilanteissa kuin jonkun tuotteen (esim. ruoka) tai palvelun (lentolippu) myymisen yhteydessä.

Lisäksi tuotiin esiin, että koska rahankeräysoissa asetetaan rahankeräyksen järjestäjälle raportointivelvoite toteutuneesta keräyksestä, niin päästökompensaation harjoittaminen rahankeräyslain ulkopuolelle kuuluvana toimintana voisi tuoda helpotusta raportointivelvollisuuksien suhteen.